

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Talio, Sev Metiens Et Remetiens Mensvra

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1650

Capvt III. Etiam virtutibus, & bonis operibus suam esse talionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52346)

Spondit: Si tam indignarentur illi, quibus non est facta iniuria, quam quibus facta est. Certè plerique grauissimè sentiunt ea, quæ contra se dicta, aut facta sunt, etiamsi leuissima sint re ipsa; at ea, quæ etiam atrociter in alios geruntur, nihili æstimant, hinc neque impediunt, etsi ex officio obstricti punire deberent; impedituri vtique, & punituri, si eorum *cor vnum, & anima vna* esset cum illis, sentirent enim tamquã sibi illatum malum, quorum enim vna est anima, vnus est sensus: neque secus, quod peccaretur, vindicarent, atque sibi factum, si *proximum diligere*, sicut *semetipsos*. Quia igitur nostra magis sentimus, quàm aliena, si nos ipsa iniquitas non cohibet ab iniuria alijs offerenda, saltem frenum habebimus, si in malis timeamus; stimulum, si in bonis speremus *talionem*.

Ae. 4. 32.

Matth. 5.
43.

CAPVT III.

Etiã virtutibus, & bonis operibus suam esse talionem.

§. I.

Talio bonorum à Christo promissa.

Psal. 36.
27.
Matth. 7.
2.

Ita & virtutum Magister Christus, vt nos eodem verbo doceret, & *declinare à malo, & facere bonum*, velut

Int talionis legem denuo promulgans, dixit :
*In qua mensura mensi fueritis, remetietur vo-
bis.* Si bene feceritis, recipietis bene ; si ma-
lum dabitis, malum accipietis. Quamquam
ea Numinis bonitas est, vt bonum præmijs
ultra condignum, malum supplicijs citra
condignum soleat remunerare. Quod etiam
in veteri prouerbio insinuatum Cicero &
Lucianus docuerunt. *αὐτῷ τῷ μέτρῳ, καὶ λείον,*
eadem mensura, & melius. Certè non strictè
eâdem, sed maiore nobis mensurâ remen-
dum indicat Lucas inquiring: *Mensuram bo-
nam, & confertam, & coagitatam, & supercfln-
entem dabunt in sinum vestrum.* Quod legi ta-
lionis nihil officit, diuinis laudibus multum
addit. Talio enim qualitatis est, non quanti-
tatis. Et ad diuinam pertinet liberalitatem,
ultra meritum præmia refundere ; ad diui-
nam clementiam, citra condignum statuere
pœnas. Itaque eâdem mensurâ, non re, sed
proportione remetietur. Proportione qui-
dem, quia quò nos erga alios, vel seueriores,
vel liberaliores fuerimus, hoc etiam erga
nos seuerior, vel liberalior erit Deus; tam-
etsi eius misericordia infinitis semper parti-
bus maior sit nostrâ. Longè igitur maiora
sunt præmia meritis nostris, quia non sunt
condigna

Marc. 43
24.

Luc. 6. 38.

Cic. lib.

13. ad At-

tic. Luci-

an. in ima-

ginib.

- Rom. 8. 13. condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae reuelabitur in nobis, & quod in presenti est momentaneum, & leue tribulationis nostrae, aeternum gloriae pondus operatur in nobis.
2. Cor. 4. 17. Vide S. August. lib. 21. de ciuit. Atque hoc quidem in altera fiet vita. Quoniam autem multi praesentibus magis mouentur, quam futuris, etiam huius vitae quadam paruatione nos vult regi noster legislator. Hinc illa reliquit oracula: *Omnia quaecumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Haec est enim lex & Propheta.* Atque alibi, cum mandatum de Deo diligendo recitasset, subjunxit: *Secundum autem simile est huic: Diliges proximum tuum, sicut teipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pendet, & Propheta.* Mensura diligendi proximi, est amor quo nos volumus diligere: volumus autem nos maxime diligere, necesse est igitur, ut & proximum maxime diligamus. Neque dilectionis tantum est haec regula, sed omnium etiam nostrarum actionum. *Omnia,* ait, *quaecumque vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Quibus verbis nos monet, ut tales simus in alios, quales in nos illos experimur. Id ipsum exprimunt & leges civiles, in quibus vulgare est illud: *Quod quisque juris in alterum statuit, ipse eodem jure uti debet.*
- Matth. 7. 12. *Luc. 6. 31.*
- Matth. 22. 38.
- Matth. 7. 12.
- f. lib. 2. tit. 2, L. 1.

bet. Hoc edictum, inquit Vlpianus, summam quod
 habet aequitatem, & sine cuiusquam indigna- quisque
 tione iusta. Quis enim aspernabitur, idem jus iuris
 sibi dici, quod ipse alys dixit, vel dici effecit? Ne-
 cesse est ergo, ut quod ipse quis in alterius perso-
 na aequum esse credidisset, id in ipsius quoque per-
 sona valere patiatur.

§. II.

Historia mirabilis de bonorum operum retalia-
 tione.

Coniugum par erat, vitâ dispar. Vxor Ex Gema
 pia, impius maritus. Vt ergo illa hunc Deo ma Fid.
 lucraretur, in talem modum Dei Matrem Vngari
 rogavit: O Dei & misericordiæ parens, Si Min. ser.
 tu meo, & ego tuo loco essem, quid, & quo 70.
 pacto velles à me, pro te, orari, fierique? Id Et Sten-
 igitur nunc tu ora, & impetra pro me, pro mat. Ma-
 que impio meo coniuge, Reduc illum, obse- riano 11,
 cro, ab iniquitate & v'suris suis in viam ju- Iunij.
 stitiæ, ô misericors Virgo. Sic precata, ali-
 quot religiosos ad prandium inuitavit; neq;
 sanè inuito coniuge, qui eos comiter exce-
 pit, sed illam legem, condicionemq; posuit,
 ne quis inter conuiuandū, sermonem vllum
 de Deo, deq; rebus ad animæ salutē pertinē-
 tibus inferret. Neque enim tales offas in
 suam esse mensam inferendas. Ibi lætitiæ &
 lauti-

lavitia locum esse. Illi ingenijs hominum se accommodare, & tempori seruire gnari, accepta condicione, inter dapes lætè agebant; neq; sacra homini profano obtrudere inuito voluerunt, opportunitatē expectandam rati. Epulo autem finito, vnus suo, & ceterorum nomine, cū liberalitatem eius laudasset, in vicem gratiæ referendæ, hoc inquebat, documentū à me cape: *Omnia quæcumq; vis, vt faciant tibi homines. & tu facito illis, & quod tibi non vis fieri, alteri, ne feceris.* Si Deus esses, ab hominibus velles præcepta tua seruari; te & matrem tuam amari ex tota mente, Eucharistiam frequenter sumi, à nullo blasphemari, à nullo proximum decipi vel occidi, à nullo domum tuam spurcitijs & immunditijs inquinari. Hoc breue documentum, ita altè in præcordia illi descendit, vt vberes ei lacrymas excuteret. Itaq; die altera, toto in ea regula exequenda animo versans fortè ibi transibat, vbi conspexit molitorem, in rota, quam nimbus & inundantes aquæ axi suo excusserant, restituenda vehementer laborantē. Subijt ergo animum illius hesterni documenti memoria. Et hem, inquit, si tu iste molitor esses, nonnè velles alios venire tibi auxiliatum? Mox igitur ex
equo

Matth. 7.
12.

equo defiliens; idem facere jubet famulos
comitantes. Ita coniunctâ operâ rotam in
locum suum reponunt, cum tanta molitoris
admiratione, quanta lætitia. Addit deinde
aliud beneficio beneficium, nam & damnum
illi illatum sarcit. Mox prioris vitæ poeni-
tens, atque in virtutem pronior, vxoris
præsertim instinctu, quidquid alieni posside-
bat, ad dominos remisit. Cogitabat enim,
etiam se sua, si qua essent apud alios, libenter
recepturum. Exinde semper doctior, profici-
ebat ita, vt quemcumque obuium aspexis-
set, semper documenti sibi à Religioso dati
meminisset. Ea mente cum esset, incidit in
hominem mendicum, non inopia solùm, sed
& morbis oppressum, qui stipem peribat.
Ibi tacitè mens illi suggessit, quid, si tu men-
dicus ille esses, tibi fieri optares? nonnè sti-
pem dari? Dabo igitur. Enimuerò optares, te
domum duci. Ducam igitur domum. Quin
& ad mensam te admitti desiderares. Ad-
mittam igitur ad mensam, & tamquã Chri-
sto seruiam. Et quia crescebat semper in pe-
ctore illius diuinus ignis magis, ac magis, eò
se documentũ illi traditum extendit, vt fœ-
dum illud & vlceribus coopertum mendica-
bulum à cœna, in proprium cubile deduce-
ret,

C

ret,

ret, atq; in suo & lecto collocaret; cogitabat enim & sibi gratum futurum, si id fieret similiter ægotanti. Quin & illud dictabat eadem regula charitatis: Si tu tam exhaustis viribus cum morbo colluctareris, nonne velles tibi aliquem astare, & vigilem excubare? Velles utique. Excubabo igitur & ego isti. Altera iam transierat noctis vigilia, cum inter gemitus audiit miserandum in modum exclamantem ægrum, ac dicentem: Ah, ut sitio! heu siti enecor! moriendum est mihi, nisi quis me frigida refocillat. Quam vocem ubi intellexit excubitor, protinus ita se se ipsum est allocutus: Si tu ita constitutus siti arderes, nonne velles tibi ab alio gelidissimum haustum afferri? Velles utiq;. Itaque sine mora cucurrit, atque properè aquam è puteo haurire cœpit. Nimia properatio fecit inattentum; immò diuina prouidentia, quæ pro haustu aquæ frigidæ, cælum promissit, eum cælo maturum iudicauit. Nam dum ille festinanter situlam è puteo attrahit, attractus est ipse, urnâ aquis gravidâ præponderante, submersusque expirauit. Facto die, duos familia desiderauit; nam neque mendicus in lecto, neque herus in domo repertus est. Diu, multumque requisitus, neque in-

uentus

uentus cum esset, fuit, qui se eum, media circiter nocte, per scalas descendentem audiuisse diceret. Adeunt igitur puteum in atrij umbilico stantem. Inspiciunt curiosius, reperiuntque in caput præcipitem lapsum, & aquis suffocatum. Fit clamor, concurritur, luctus ingens omnes inuadit, sed mox in admirationem & gaudium mutandus. Nam postquam eum iniectis funibus, resupinum è puteo extraxerunt, collum aureo torque ornatum videbatur, ita splendebat. Sed non erat torques; litteræ erant supra aurum effulgentes, quæ hanc sententiam expresserant: **PRIVSQVAM HOC CORPVS IN AQVA ERIGIDVM FACTVM EST, ANIMA ILLIVS AB ANGELIS IN CAELVM PORTATA EST.**

§. III.

Misericordie apud Deum retributio.

Ecce tibi talionem, & retaliationem. Quemadmodum enim opera iniustitiæ, ita & opera misericordie suam habent compensationem; neque maior est spes diuinæ misericordie impetrandæ, quàm si in opere misericordie ipsi moriamur. Hac opera sunt insignia, atque ornamenta eorum, qui ut nobiles & illustres Dei Filij se gerunt. Misericordia est torques aurea, qua se sponso suo

animæ condecorant. Qua de caussa dicitur
Prou. 3. 3. à Salomone: *Misericordia & veritas te non
 deserant, circumda eas gutturi tuo, & describe
 in tabulis cordis tui, & inuenies gratiam, &
 disciplinam bonam, coram Deo, & hominibus.*

S. Chryf. Quæ verba exponens S. Chrysoftomus ait:
epist. ad *Sicut filij Principum torques aureas, & catenas
 Philip.* *gemmis ornatas collo appendere solent in signum
 nobilitatis, ita planè qui filiorum Dei adopti-
 one gaudent, libenter his opibus & ornamentis
 fulgent, tamquam filij eius, qui misericors est.*

Luc. 6. *Estote (ait Christus) misericordes, sicut & Pa-
 ter vester misericors est. Et post pauca. Torquæ
 hunc aureum animæ aptemus (eleemosynam di-
 co) quàm diu scilicet hic fuerimus. Nam cum
 atas hac præterierit, non ampliùs eo utemur.
 Quod enim in pueris euenit, ut cum ad virilem
 atatem peruenerint, ista deponant, atq; alium
 assumant ornatum, idem quoq; in nobis: etenim
 ibi non erit eleemosyna ista, quæ pecunijs fit, sed
 alia quadam longe maior. Quænam? Nimirum
 reuelatio arcanorum, quam hi, qui gloria
 superiores sunt in cælo, quasi stipem quam-
 dam inferioribus, ac sibi subjectis erogant,
 Dei videlicet consilia manifestantes. Quam-
 quam autem diuiti supradicto, ea retributio
 facta sit, ob misericordiam, quam Christo*

in mendici schemate exhibuit, lex tamen illa est generalis, extenditq; se se ad omnia, quæ alijs præstamus, etiam alia, quã misericordiæ opera. Ait enim: *Omnia, quaecumq; vultis, ut faciant vobis homines, & vos facite illis.* Matth. 7.
12.
Hæc est enim lex & Propheta, hoc est, summa totius legis, & Prophetarum.

§. IV.

Veniam dantes homini, veniam impetrare apud Deum.

Talionem petere nos iussit Servator etiam tunc, quando docuit sic orare: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis Pater vester caelestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus, nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.* Cuius consolabile exemplum recitat Blasius Melaneseus, & post eum Baronius, de Ioanne Gualberto, adhuc sæculari, qui postea sanctissimus Abbas ac pater monachorum Vallis vmbrosæ fuit. Is enim inimicitiarum ac irarum parentis non minùs, quàm facultatum hæres incidit aliquando in hostem interfectoremq; propinqui sui, cuius diu exoptauerat interitum, loco tam angusto, ut neuter posset de via deflectere.

Matth. 6.

12.

Blas. Me-

lanes. in

vita eius

apud Sur.

12. Jul.

& Baroni-

um, 11.

ad Anno

Domini

1051. 1.

Ibi enim uerò inimicus ille in geminis angustijs animi & viæ fuit. Atq; vt augetur periculum, etiam inermis erat. Quid igitur aliud expectare poterat, nisi vt miserandum in modum trucidaretur? In summo discrimine, ad clementiam confugit. Nam ex equo desiliens, humi se prostrauit, junctisque manibus supplex petijt, sibi, ob Christi crucifixi amorem, veniam dari. Ioan. Gualbertus, audito crucifixi nomine perculsus, cogitauit utique illud: *Si non dimiseritis hominibus peccata, nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.* Quamobrem amore illius, qui in cruce dixit: *Pater dimitte illis: non enim sciunt, quid faciunt,* pacem illi obtulit, iussumq; è terra surgere incolumem liberumque dimisit. Ab hoc facto Ioannes deinde intrauit in templum S. Miniati, quod nunc arce Florentinæ ciuitatis obducitur, ante Christi crucifixi imaginem genua flexit, ibique & ipse supplex veniam suorum peccatorum flagitauit. Et mira res accidit. Vidit enim manifestè in cruce pendentis ligneum caput moueri, atque ad se inclinari, tamquam vicissim ignoscentis, aut gratias agentis, quòd pro eius amore ac pietate in Redemptorem iurato hosti pepercisset. Ad-

dit

Matth. 6.

15.

Luc. 23.

34.

dit Author: Hodieq̄, hoc est, post annos quin-
 gentos adhuc visitur, & pie colitur sacra illa
 Christi crucifixi statua: cerniturq̄ ad facti me-
 moriam sempiternam etiam nunc caput eius
 ex porrecta fronte motum longius a ligno, cui suf-
 fixa est, non in grauati morem demissum, sed
 eius potius, qui amicum benigne salutet, illiq̄
 prastitum officium gratuletur. Quam verè igitur
 dixit Dominus ac Iudex noster: Si di- Matth. 6.
 miseritis hominibus peccata eorum; dimittet & 14.
 vobis Pater vester caelestis peccata vestra? Què
 in finem & S. Cyprianus ait: Praclara & S. Cypri-
 diuina res salutaris operatio, solatium grande an sermo
 credentium, securitatis nostrae salubre praesidiũ, de elec-
 munimentum spei, tutela fidei, medela peccati. mosyna.
 Rectè igitur D. Augustinus ait: Quotiescum- S. Augu-
 que Natalem Domini, aut reliquas solennitates stin. sermo
 celebrare disponitis, odium velut venenum i. detemp.
 mortiferum de corde vestro repellite; & tanta in Domi-
 sit in vobis charitas, quae non solum usque ad nica 1. Ad
 amicos, sed etiam usque ad inimicos perueniat, uent.
 vt secure possitis dicere in oratione Dominica, di-
 mitte nobis debita, sicut & nos dimittimus debi-
 toribus nostris. Nam qui scit, se vel vnum ho-
 minem odio habere, nescio si ad altare Domini se-
 curus possit accedere, cum praecipue Ioannes
 Euangelista terribiliter clamet, & dicat: Qui Ioan. 3. 15.
 fratrem

S. Hiero-
nym. ep.
36.

fratrem suum odit, homicida est. Nam vestrum est iudicare, utrūm homicida, antè, quàm pœnitentiam agat, præsumere debet Eucharistiam accipere. Similia scribit S. Hieronymus ad Castorinam, & D. Gregorius in Iob. Quorum ille ait: *Quid agemus nos in die iudicij, super quorum iram non unius diei, sed tantorum annorum sol testis occubuit? Dominus loquitur in Evangelio: Si offers munus tuum ad altare, ibiq; recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade, reconciliari prius fratri tuo, & sic offeres munus tuum ad altare.* At S. Gregorius ait: *Contra institutionem postulationis, conditionem posuit pietatis, dicens: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris; ut profecto bonum, quod à Deo compuncti petimus hoc primum, cum proximo conuersi faciamus.*

S Greg.
l. 10. Mo-
ral. c. 18.
Matth. 5.
23.

§. V.

Misericordiam & liberalitatem misericordiæ & liberalitate compensari.

Ad misericordiæ talionem particulatim pertinet illa quoq; promissio: *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur.* Quamquam & hoc de omni misericordiæ genere potest intelligi, teste D. Hieronymo

nymo & Theophylacto. Cùm enim æquif-
 simum sit, vt misericordiam exhibeant mi-
 sericordiam consecuti, vt dicitur alibi: *Ser-*
ue nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam
rogasti me; nonne ergo oportuit & te misereri
conserui tui, sicut & ego tui misertus sum? Chri-
 stus autem pronuntiãrit, *quod uni ex mi-*
nimis meis fecistis, mihi fecistis, meritò idem
 Dominus, in suis, misericordiam consecu-
 tus, vicissim miseretur eorundem, quos in
 suis expertus est fuisse misericordes. S. Gre-
 gorius Nyssenus tamen, Augustinus & Leo
 recitatam sententiam propriè de eleemosy-
 na intelligunt, quia *qui miseretur pauperis,*
beatuserit, vt est in Prouerbijs. Et, *Beatus*
uir, qui intelligit super egenum & pauperem,
in die mala liberabit eum Dominus. Sed utiq;
 misericordia latius se extendit, quàm ad e-
 leemosynas; & misericordiam meretur,
 quisquis misericors fuit, & fit miser. Quia,
 vt vel Sophocles dixit, ἡ χάρις χάριν φέρει,
gratia gratiam affert. Et alibi ipse Christus:
Date, & dabitur vobis. Cui aliqua ex parte
 respondent illa Hesiodi:

Æquum, ut ametur amans: qui acce-
dit, inngitur illi.

Da sibi qui dederit: qui non dederit tibi,
ne da.

C 3

Danti

Matth. 23
 28.
 Matth. 23
 40.

S. Greg.
 Nyss. lib.
 de beat.
 Augustina
 lib. 1 de
 ser. Do-
 mini in
 monte,
 Leo homi
 de om-
 nib. SS.
 Prou, 14.
 21.
 Psal. 40.
 Sophocl.
 in Oedi-
 po Colo-
 neo.
 Luc. 6. 38
 Hesiod. in
 l. Georg.

*Danti aliquis dedit, at non danti non dedit
vllus.*

Quibus significatur beneficium beneficio in-
uitari, & officium officio procurari. Quam-
quam duo posteriores versiculi, si rectè con-
siderentur, & falsitatem continent, & in-
humanitatem. Falsum est enim illud; *non
danti non dedit vllus*: inhumanum; *qui non
dederit tibi, ne da*. Primus certè aliquis dare
debit ei, qui non dederat, alioquin in infi-
nitum esset eundem. Porrò fidelis est Deus,
ita miserentis miseretur, & ita dat danti,
vt numquam fallat. Igitur quicumque do-
na vult aliqua, habet artem ea impetrandi:
Date, & dabitur. Sunt duo quasi fratres vte-
rini, *Date & Dabitur*, vnus ab altero non
potest separari. Si è domo tua eijciatur vnus,
qui est *Date*, eijcietur & alter, qui est *Dabi-
tur*. Noli ergo separare, quos Deus coniun-
xit. Qua fronte audes à Deo petere, si ipse
petenti Deo negas? *Date & dabitur*. habes
promissionem. Ita fidelis est, vt non fallat,
ita liberalis, vt plus det. Pro haustu aquæ
frigidaë, mercedem; pro eleemosyna *thesau-
rum in calo* promittit, & reddit. Non sic
reddunt talionem principes terræ. *Diony-
sius*, teste Aristotele, *citharædum accersuerat,*
vt

Lu6. 6.
38.

Matth. 10.

42.
Matth. 19.

21.
Aristot.

l. 9. Mor.

ut sibi caneret in nuptiis: atq; cum eo his pa-
ctus est legibus, ut quò doctius meliusq; caneret,
hoc copiosorem ferret mercedem. Annixus est
omni artificio citharædus, uti quam scitissimè ca-
neret, sperans amplissimum præmium. At po-
stridie pactam mercedem reposcenti musico, qui
conduxerat, ait, iam persoluisse sese, quod esset
pollicitus: nempe par pari retulisse, proq; volu-
ptate reposuisse voluptatem, spem lucri signifi-
cans: quæ quidem hoc maior fuerat, quò magis
ex arte cantasset. Verùm eo loco negat Phi-
losophus par pari relatum; propterea, quòd
alter id, quòd volebat accepit: alter eo, quòd
expetebat, frustratus est. Nimirum ex mun-
di Genio faciebat Dionysius.

§. VI.

*S. Catharina Senensis liberalitas liberalitate
Christi compensata.*

Aliter facit Christus, cui dari, quòd pau-
peri datur, expertus est D. Martinus, vidit
enim eum chamydis suæ, qua pauperem te-
xerat parte vestitum, ad Angelorum cir-
cumstantium multitudinè dicentem: *Mar-
tinus adhuc catechumenus hac me veste conte-
xit.* Theophanius Comes pauperum ama-
tor & susceptor à Christo audiuit: *Ceteris
diebus me in membris meis, hesternò autem die
me in*

Seuer.
Sulpit. de
vit. S.
Martini
c. 2.

S. Greg.
hom. 56.
in Euang.

Raymun-
à Capua
in vita ei-
us, & An-
toninus
3: p. hist.
tit. 23.
cap 4.
Sur. 29.
April.

*me in me ipso suscepisti. Talionem autem esse li-
beralitati sensit conspexitq; S. Catharina
Senensis, qua aliquando orante, in Ecclesia
Dominicanorum Senensium, quidam mendiculus
ab ea petijt opem. Illa, cum nihil haberet apud
se, rogavit, ut expectaret, donec esset reuersa do-
mum. At illo dicente, se tam diu expectare non
posse, sancta Virgo eius non ferens afflictionem,
anxiè cogitare cœpit, quidnam ei dare posset.
Mox succurrit ei, habere apud se crucem par-
uam argenteam. Eam igitur pauperi hilariter
dedit, uq; eâ acceptâ latus abscessit. Nocte pro-
xima Christus Virgini oranti apparuit, eamq;
crucem ei ostendit, multis gemmis undique or-
natam, promisitq; ei, se in die iudicij eam coram
tota Angelorum & hominum frequentia osten-
surum. Alio tempore, eadem Sacra Virgine
Catharina ex eodem templo redire volente,
Christus occurrit in forma iuuenis pauperis, ac
peregrini triginta plus minus annorum, petiuitq;
ab eâ vestem. Illa rediens ad Sacellum, unde
descenderat, tunicam non manicatam, quam sub
extima veste propter frigus habebat, sibi cautè
detraxit, pauperiq; tribuit, nesciens esse Chri-
stum. At ille etiam lineum vestimentum petijt.
Tum illa iubet eum se sequi ad ades suas, ubi ei
subuculam & subligaculum dedit. Verùm non
desistit*

destitit ille plura mendicare, ut probaret eius
 animum. Quid, inquit, faciam hac tunica, qua
 manicis caret? Quaso etiam manicas mihi lar-
 giaris. Illa perlustrat domum, & ecce videt a
 pertica suspensam nouam ancilla tunicam: ab
 eâq; manicas auferens dat pauperi. Rursus pau-
 per etiam socium in domo hospitali se habere di-
 cit, valde indigentē vestibus. Tum verò S. Virgo
 nihil prorsus sibi superesse videns, quod daret pra-
 ter tunicam, qua erat induta, quam non sine-
 bat virgineus pudor & honestas, ut sibi detra-
 beret, ne nuda cogeretur cum multorum offen-
 diculo incedere, dixit illi: Reuera charissime,
 si possem villo pacto, libenter aliquid prestarem
 tuo socio. Ille verò subridens: Video, inquit,
 promptum animum tuum: sed iam bene vale.
 Etsi autem S. Virgo, illo recedente, ex quibus-
 dam signis coniecit, Dominum IESVM esse;
 tamen quia tanta gratia se indignissimam puta-
 bat, ad consueta se recepit exercitia sua. Sed
 nocte sequenti Dominus ei oranti manifestè se vi-
 sendum praeiuit, in illius pauperis effigie, in ma-
 nu ferens tunicam, quam ipsi Virgo dederat,
 margaritis iam & coruscantibus gemmis con-
 spiciam, aitq; se illi daturum vestem inuisibilē,
 qua ab ea arceret omne noxium utriusq; homi-
 nis frigus. Quod certe etiam re ipsa prestitit.

ad e

adeò ut ex eo tempore iisdem hieme, quibus estate, contenta fuerit vestibus, immò nec hiemis intemperiem unquam senserit. Simul autem etiam Dominus, & cum crucem argenteam, & cum hanc tunicam illi ostenderet, talia ei promissa fecit, unde certò illi constare posset, illam in calis excellenti gloria sine fine perfruituram. Vides talionem optabilem, & crucem datam mendico in terris, in iudicio, gemmis condecoratam toti mundo cum gloria ingenti redhibendam? Vides vestem visibilem cum invisibili commutatam? Vides, quantum profit *Dare*? Vides, cui profit? Verè dixit S. Leo: *Nobis prestamus, quod alijs erogamus.*

S. Leo
serm. i. de
collectis.

§. VII.

Misericordiam misericordià etiam in alijs pluribus fuisse remuneratam.

Carolus
Regius
in orat.
Christi-
an. lib. 10.
c. 8.

Cosmas Mediceus, qui fuit Magnorum Ducum Hetruria primus, multa expendebat, ut opem afferret egentibus. Cuidam igitur ex familiaribus, eum nimis liberalem appellanti, respondit: Se in libro, initarum cum Deo rationum, dati & accepti, numquam potuisse eò peruenire, ut qua deberet Deo solueret. Nam quòd plura dabat, etiam eò plura recipiebat, semperq; inueniret, se debitorem, Deum verò creditorem.

Dignum

Dignum tanto Principe dictum, & geminum illi, quod S. Gregorius Nazianzenus scripsit: *Numquam Dei liberalitatem & beneficentiam vinctes, quamuis omnium tuarum facultatum iacturam feceris; quamuis te etiam facultatibus adjeceris. Nam hoc quoque ipsum accipere, est Deum aliquid nobis donare.* Subnectit idem S. Pater duas insignes comparationes; vnam vmbrae, quae non potest ita praevolare ante corpus, aut tarde subsequi, vt ab eo separetur; quia progrediente corpore, semper simul progreditur, ac velut adhaerescit: alteram capitis, supra quod membra cetera numquam possunt excrescere, cum quantumuis illa augeantur, semper caput item attollatur atque superstet. Illustrissima sanctae huius talionis, ac compensationis, vsque in centuplum, exempla recitantur, à Gregorio Turonensi, & Paulo Diacono de Tiberio Caesare; à Metaphraste & Bredenbachio, de Ioanne Eleemosynario; à Surio de S. Germano Episcopo; à Lipomanno de S. Marcello Archimandrita; & alia ab alijs. Ita nimirum diuina benignitas, semper eminent, numquam ab hominis liberalitate

Gregor. Tur lib 5. c. 19. hist. Franc. Paul. Diac. lib. 3. hist. Longobard. c. 6 Anno 576. Me-

taph. in vita S. Ioan Eleem. Bredenb. lib 6. Coll. 10. Sur. 31. Iulij. lib. 2. cap 11. vitæ S. Germ. Lipom. 22. Decemb.

Luc. 6.38;
Matth. 5,
7.

Leont.
Episcop.
Neapole-
os in eius
vita,

ralitate superatur. Quis ergo non velit da-
re, vt sic *detur*? quis recuset esse *misericos*,
cùm *miseriordes misericordiam consequantur*,
in tantum augendam, vt ab homine num-
quam possit adæquari? Fuit hoc certamen
inter Deum, & Ioannem Eleemosynarium,
qui ferè quidquid accepit, illico dedit pau-
peribus, & tamen semper iterum diuinitus
recepit. Vnde multoties inuentus est ita
Deum in exultatione spiritûs compellans:
*Sic, sic, aut tu mittendo, aut ego dispergendo:
videbimus, quis vincat. Liqueat enim, quoniam
tu diues. Domine, & vita nostra miserator es.*
Hac ipsa de caussa, cùm aliquando dies ela-
psus esset, quo non meminerat, se opus mise-
ricordiæ vllum præstitisse, mœstitiâ vultu
præ se ferens singularem, à Sophronio inter-
rogatus, quid ei triste accidisset, respondit:
*Hodie miserandus Ioannes, non ab aliquo vllam
recepit mercedem, neq; vllum vel minimum pia-
culum potuit offerre Christo pro multis & ma-
gnis suis delictis, quo modo neq; alias vquam.*
Quid mirum ita sentire Christianum, qui
credit illud à veritate dictum: *Miseriordes
misericordiam consequentur*: itemque: *Date,
& dabitur*? cùm à Romano Ethnico Impe-
ratore dictum fuisse scribatur: *Hodie non
regna*

regnavimus, quoniam neminem affecimus beneficio: & à Græco, in simili caussa; *Amici, diem perdidimus.* Etsi autem plurimis diuinus remunerator mercedem præmiumque virtutis in alteram vitam reseruat, multis tamen etiam virtutis talionem in hac quoque promittit, & largitur: clara enim sunt illa: *Omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut so-*

Sed de hoc argumento agendi proprius locus est, in tractatu de iudicijs, quæ Deus in altera vita exercet: hîc satis est, docuisse obiter, etiam virtutû talionem esse in hac vita à Deo. *Iacobus Aragonia rex, Ordinis D. Maria de Mercede,* (seu redemptionis captiuorum) *præcipuus auctor esse creditur, ait Ioan: Mariana, voti reus, ut quidam scribunt, quod Muntione, dum captiui instar teneretur, Virgini Matri nuncuparat, usu edoctus, quantum esset captiuitatis malum.* Hinc libertati redditus, Deoq; gratus, eum Ordinem instituit, qui etiam alios captiuitate liberaret, vt etiã alios eo beneficio afficeret, quod ipse expertus esset. *Faciant hoc homines, & non fa-*

Matth. 19.
29.

Ioan. Ma-
riana lib.
12. c. 8. ad
An. 1218.

D cias

ciat Deus, qui protestatur sibi fieri, quod fit
suis? Nunc ad pœnæ talionem accedamus.

C A P V T IV.

*Cacia, nubes in se trahenti, similes esse,
qui malum, quod alijs parant, patiun-
tur, idq; Poetarum & fabularum
exemplis declaratur.*

§. I.

Cacia vento similes esse peccatores.

Plin. lib. 2. nat. hist. 46. Arist. lib. de Mundo & Meteor. & sect. 26. Problem. A. Gellius I, 2. c. 22.

VEntus, cui Cæcias nomen, qui media inter Aquilonem & exortum regione flat, à Plinio scribitur, vnus contra aliorum Septentrionalium ventorum naturam, non pellere, sed *in se trahere nubes*, in Ponto. Aristoteles putat, eum circa ortus æstiuos spirare; quòd autem nubes, non more reliquorum ventorum, à se abigat, sed ad se vocet, causam existimat esse, vel quia alius ventus reflat aduersus, eodẽ tempore; vel quia hic è sublimi cæli parte spirans, putata orientali, non transuersus per terram fertur, sed recuruata linea, propter reflexum, vnde exortus est, eò recurrit. Animaduersa hac Cæciæ natura, Sertorius Cacitanos, vel Characitanos hostes ad deditiõem coëgit in hunc modum. E regione speluncarum, in quibus

Plutarch. in vita Sertorii